

A Pécsi Ítéltábla Pécsett, a 2017. évi április hó 26. napján megtartott nyilvános ülés alapján meghozta a következő

ítéletet:

A másodfokú bíróság az emberölés büntette és más bűncselekmény miatt **I.rendű vádlott és társa** ellen indított büntetőügyben a Zalaegerszegi Törvényszék 3.B.36/2015/88. számú ítéletét az alábbiak szerint változtatja meg:

- II.rendű vádlottat az ellene emelt bűnsegédként elkövetett emberölés büntettének (1978. évi IV. törvény 166.§ (1), (2) bekezdés a) és b) pont) vádja alól felmenti,
- a kártérítés, az eljárási illeték és a bűnügyi költség vonatkozásában mellőzi az egyetemleges megfizetésre kötelezést és I.rendű vádlottat kötelezi kártérítésként 619.000 (hatszáztizenkilencezer) forint, eljárási illeték címén 15.000 (tizenötezer) forint, míg bűnügyi költségként további 13.086.790 (tizenhárommillió-nyolcvanhatezer-hétszázkilencven) forint megfizetésére.

Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

I.rendű vádlott vonatkozásában a kiszabott szabadságvesztésbe a 2016. évi június hó 17. napjától a mai napig előzetes fogvatartásban töltött időt továbbmenően beszámítja.

Indokolás

A Zalaegerszegi Törvényszék a 2016. évi június hó 16. napján kelt 3.B.36/2015/88. számú ítéletében I.rendű vádlottat a Btk.160.§ (1) bekezdés a), b) és j) pontja szerint minősülő emberölés büntette és a Btk.268.§ (1) bekezdés a) pontjában meghatározott és a (3) bekezdés b) pontja szerint minősülő hamis vád büntette miatt - halmazati büntetésül - 15 év szabadságvesztésre és 10 év közügyektől eltiltásra ítélte. A szabadságvesztést fegyházban rendelte végrehajtani azzal, hogy abból a vádlott

legkorábban a büntetés kétharmad részének kitöltését követően bocsátható feltételes szabadságra.

II.rendű vádlottat bűnsegédként elkövetett az 1978. évi IV. törvény 166.§ (1) bekezdésében meghatározott és a (2) bekezdés a) és b) pontja szerint minősülő emberölés büntette miatt 13 év fegyházbüntetésre és 10 év közügyektől eltiltásra ítélte.

Rendelkezett a vádlottak által előzetes fogvatartásban töltött idő beszámításáról, a polgári jogi igényről, valamint a bűnügyi költségről.

Az elsőfokú bíróság ítélete ellen I.rendű vádlott és védője elsődlegesen felmentés, másodlagosan a törvényszék ítéletének hatályon kívül helyezése, harmadlagosan a kiszabott büntetés enyhítése érdekében, míg II.rendű vádlott és védője elsődlegesen felmentés, másodlagosan az ítélet hatályon kívül helyezése végett jelentettek be fellebbezést.

A Pécsi Fellebbviteli Főügyészség átiratában és a nyilvános ülésen jelen lévő képviselője útján az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyására tett indítványt.

A vádlottak védői a nyilvános ülésen a korábban bejelentett jogorvoslati kérelmeiknek megfelelő tartalommal szólaltak fel.

A másodfokú bíróság a fellebbezésekkel megtámadott határozatot a Be.348.§ (1) bekezdése alapján a megelőző bírósági eljárással együtt bírálta felül. A felülbírálat során észlelte, hogy az elsőfokú bíróság ítéletének II.rendű vádlottra vonatkozó része a Be.351.§ (2) bekezdés a), c) és d) pontjaira figyelemmel megalapozatlan: az a rendelkezésre álló bizonyítékok tényleges tartalmán alapuló, kellő részletességű és a logika szabályaival is összhangban álló értékelés hiányában felderítetlen, részben ellentétes az iratok tartalmával, illetve az elsőfokú bíróság a megállapított tényekből további tényre helytelenül következtetett.

A másodfokú bíróság az elsőfokú ítélet megalapozatlanságának kiküszöbölése érdekében a megállapított tényállást a Be.352.§ (1) bekezdés a) és b) pontja értelmében, részben az iratok tartalma, részben ténybeli következtetés útján helyesbítette és II.rendű vádlott vonatkozásában eltérő tényállást állapított meg. Ez utóbbi vádlott tekintetében a Be.352.§ (3) bekezdésében írt felhatalmazással élve a bizonyítékokat - a fellebbezési eljárásban lefolytatott bizonyítás hiányában is - az elsőfokú bíróságtól eltérően értékelte.

Az ítélet 5. és 6. oldaláról mellőzte II.rendű vádlottra vonatkozó részeket, helyette azt állapította meg, hogy I.rendű vádlott a **sértett** sérelmére a bűncselekményt egy

ismeretlen eredetű fegyverrel követte el. A sértett értékeit a bűncselekmény elkövetése után ... községből a lakóhelyére vitte, melyek további sorsa ismeretlen.

A fentiek szerint helyesbített, illetve eltérő tényállás most már mentes a Be.351.§ (2) bekezdésében felsorolt megalapozatlansági hibáktól és hiányosságoktól, az I.rendű vádlott védekezésével szemben álló részében is a bizonyítékok indokolt és okszerű mérlegelésén alapul.

Az ítéleti tényállás megalapozottságának vizsgálata és az elsőfokú bíróság bizonyítékokat értékelő tevékenységének elemzése előtt a másodfokú bíróság a védők által hivatkozott eljárásjogi kifogásokra figyelemmel az alábbiak kiemelését tartotta szükségesnek:

A büntetőeljárásban - a Be.78.§ (1) bekezdésében írtak szerint - minden bizonyítási eszköz szabadon felhasználható. A 78.§ (4) bekezdése értelmében azonban nem értékelhető bizonyítékként az olyan bizonyítási eszközből származó tény, amelyet a bíróság, az ügyész vagy a nyomozó hatóság bűncselekmény útján, más tiltott módon vagy a résztvevők eljárási jogainak lényeges korlátozásával szerzett meg.

Ezen törvényhely, illetve annak tartalma az ítélezési gyakorlat alapján kialakultnak tekinthető. Jelen ügyben nem merült fel adat arra vonatkozóan, hogy bűncselekmény útján jutott volna bárki bizonyítékhoz, erre egyébként az eljárás során nem is hivatkozott senki.

A bizonyítékoknak más tiltott módon történő megszerzése az ítélezési gyakorlat szerint azt jelenti, hogy olyan, a büntetőeljárás törvényben tilalmazott eljárási cselekmény történik a bizonyítás során, amelyhez azonban a Be. kifejezetten és az adott helyen a figyelembe vétel és az értékelés tilalmát nem fűzi. Ilyennek tekinthető például, amikor a gyanúsított vallomását beleegyezése nélkül poligráf alkalmazásával (Be.180.§ (2) bekezdése) vagy a fiataalkorú vallomását poligráf alkalmazásával vizsgálják (Be.453.§ (3) bekezdése), illetve más hasonló eljárási szabálysértések.

Az idézett törvényhely III. fordulata a résztvevők eljárási jogainak lényeges korlátozásával megszerzett bizonyíték, amely - a másodfokú bíróság megítélése szerint - jelen ügyben szintén nem fordult elő.

A Be.180.§ (2) bekezdése értelmében a gyanúsított beleegyezése nélkül a vallomása poligráf alkalmazásával nem vizsgálható.

A nyomozó hatóság I.rendű vádlott tanúként tett vallomásainak poligráfos vizsgálattal történő ellenőrzése céljából - helyesen - a 2015. évi június hó 15. napján kelt határozatával szaktanácsadót rendelt ki.

A Be. szerint a poligráfos vizsgálaton való részvétel indokolás nélkül megtagadható. A vizsgálat lefolytatásához az érintett személy beleegyezése szükséges.

Kétségtelen tény, hogy I.rendű vádlott a poligráfos vizsgálat elvégzéséhez szükséges kettő darab írásbeli beleegyező nyilatkozatot aláírta. Annak értékelése, hogy a beleegyező nyilatkozat aláírása milyen körülmények között történt - lévén, hogy a poligráfos vizsgálat eredménye bizonyítékként nem értékelhető, így annak a bizonyítékok köréből történő kizárása sem szükséges - jelen büntetőeljárás körén kívül eső körülmény volt. A poligráfos vizsgálat eredményét ugyanis a nyomozó hatóság felhasználta, az a nyomozás további irányát nyilvánvalóan befolyásolta. A vizsgálat eredményének utólagos figyelmen kívül hagyására tehát nincs lehetőség.

I.rendű vádlott védője a védelemhez való jog megsértésére is hivatkozott, mellyel kapcsolatban az alábbiakra utal a másodfokú bíróság:

Sajátossága volt az eljárásnak, hogy I.rendű vádlottat a 2015. évi június hó 16. napján 05 óra 10 perckor történő őrizetbe vételét követően a nyomozó hatóság első alkalommal a 2015. évi június hó 16. napján 12 óra 59 perckor hallgatta ki gyanúsítottként. Ezen kihallgatásakor - melyen kirendelt védőként jelen volt dr. **ügyvéd1** ügyvéd is - teljes, feltáró jellegű, büntetőjogi felelősségének elismerésére is kiterjedő beismerő vallomást tett, nem vitatva a **sértett** lelövését sem.

A 2015. évi június hó 17. napján 13 óra 15 perckor kirendelt védőjének, dr. **ügyvéd1**nak a jelenlétében ismételten megtörtént I.rendű vádlott folytatólagos gyanúsított ki hallgatása, amikor a korábban tett - beismerő - vallomását fenntartotta, és terhelő vallomást tett **tanú1** re és II.rendű vádlottra is.

A 2015. évi július hó 2. napján 11 óra 49 perckor történő folytatólagos kihallgatása során - melyen dr. **ügyvéd1** kirendelt védő szintén jelen volt - a **tanú1**re tett terhelő vallomását visszavonta, azt azonban továbbra sem vitatta, hogy ő lőtte le a **sértettet**.

Ezt követően a 2015. évi július hó 17. napján 9 óra 35 perckor történő folytatólagos kihallgatásakor dr. **ügyvéd1** védő jelenlétében igen részletes, saját magára és II.rendű vádlottra nézve is terhelő vallomást tett. A terhelő vallomásának megtételét követően a 2015. július hó 21. napján 13 óra 13 perckor került sor II.rendű vádlott tanú és I.rendű vádlott gyanúsított szembesítésére, mely eljárási cselekményen dr. **ügyvéd1** a gyanúsított védőjeként, dr. **ügyvéd2** pedig a tanú jogi képviselőjeként jelen volt.

Nem lehet vitatható annak ténye, hogy a nyomozó hatóság eljárási szabályt sértett, amikor az I.rendű vádlott által a dr. **ügyvéd3** ügyvéd részére adott, a 2015. évi július hó 13. napján kelt meghatalmazást 2015. július 21. napján nem vette át. Nem változtat az eljárási szabálysértés tényén az sem, hogy a 2015. évi július hó 17. napján kelt meghatalmazással I.rendű vádlott korábbi kirendelt védőjét, dr. **ügyvéd1**-t az eljárásban történő képviselőté meghatalmazta, mely meghatalmazáson a 2015. évi július hó 21. napján feltüntetésre került, hogy az vezető védői meghatalmazásnak tekintendő.

Dr. **ügyvéd3** a nyomozó hatóság intézkedése ellen panaszt nyújtott be, melyet a Zala Megyei Főügyészség a 2015. évi augusztus hó 10. napján kelt B.832/1996/38-I. számú határozatában elbírálv a részében alaposnak találta.

Tekintettel azonban arra, hogy I.rendű vádlott valamennyi, saját magára és a II.rendű vádlottra nézve tett terhelő vallomását is védő jelenlétében tette és a II.rendű vádlottal, mint tanúval történő szembesítése során is jelen volt a védője, ezért ezen vallomások bizonyítékként történő értékelésének eljárásjogi akadálya nem volt.

I.rendű vádlott saját magára nézve tett beismerő vallomásaival összefüggésben azt is szükséges hangsúlyozni, hogy a vallomásainak megtételekor nem szenvedett az elmeműködés kóros állapotában, beszámítási képességgel rendelkező 37 éves ember volt, aki tisztában volt, illetve tisztában kellett lennie nyilatkozatainak súlyával, azok következményeivel, így azzal is, hogy mikor, kit kíván védőként meghatalmazni. Ennek súlyát tovább növeli, hogy az I. r. vádlott nem először állt büntetőeljárás hatálya alatt.

A fentiek alapján a védő által előterjesztett törvényességi és felhasználhatósági kifogásokkal a másodfokú bíróság nem értett egyet.

Nem helytálló II.rendű vádlott védőjének azon hivatkozása sem, hogy az eljárási szabályokba ütközött II.rendű vádlott 2015. július 21-i tanúkenti szembesítése I.rendű vádlott gyanúsítottal.

Kétségtelen, hogy az eljárás ezen szakaszában már több terhelő adat merült fel II.rendű vádlottra vonatkozóan, azonban nyilvánvalóan a nyomozó hatóság ezeket nem értékelte elegendőnek a megalapozott gyanú közléséhez. Ezért került sor II.rendű vádlott tanúkenti szembesítésére I.rendű vádlott gyanúsítottal, melynek eljárásjogi akadálya nem volt.

Mindkét vádlott védője kifogásolta tanú 6 tanú vallomásának bizonyítékként történő értékelhetőségét.

Az elsőfokú bíróság helytállóan rögzítette, hogy tanú 6 a tanúként történő kihallgatásakor nem állt hozzátartozói viszonyban I.rendű vádlottal, így a vallomástételének akadálya nem volt, őt a mentességi jog nem illette meg. Annak ténye pedig, hogy a kihallgatását követően házasságot kötöttek, az ezt megelőzően tett tanúvallomásának bizonyítékként történő értékelését - amint arra a fellebbviteli főügyészség képviselője is helyesen utalt - nem zárja ki.

Tanú 6 házasságkötés előtti vallomása akkor nem lett volna bizonyítékként értékelhető, ha a házasságkötése után ismét tanúként hallgatja ki a bíróság, és a vallomástételt a mentességi jogára történő figyelmeztetés után megtagadja. Tekintettel azonban arra, hogy I.rendű vádlottal történő házasságkötését követően újbóli tanúkénti kihallgatására nem került sor, ezért vallomása bizonyítékként értékelhető.

Az elsőfokú bíróság a bizonyítási eljárást a perrendi előírások maradéktalan megtartásával folytatta le. A bizonyítékokat az alább részletesen kifejtendő kivételektől eltekintve a logika szabályainak megfelelően értékelte, és meggyőző érveléssel adta indokát annak, hogy miért vetette el I.rendű vádlott védekezését. E körben tehát indokolási kötelezettségét is teljesítette, olyan alaposággal és körültekintéssel, hogy a Be.75.§ (1) bekezdésén alapuló tényfelderítési kötelezettségének megnyugtatóan eleget tudott tenni. Megvizsgálta és részletekbe menően elemezte a nyomozó hatóság által felderített, illetve összegyűjtött bizonyítékokat, majd azokat is, amelyek a vádemelést követően a vádlottak és a védők kezdeményezésére merültek fel. Mindezeket a logika szabályainak megfelelően értékelte oly módon, hogy az egyes bizonyítékok tartalmi hitelességéről is meggyőzően adott számot.

Mindenekelőtt helyesen jutott arra a megállapításra, hogy I.rendű vádlott volt az, aki 1996. április 5. napján - miután **sértettel** szexuális kapcsolatot létesített - fejbe lőtte őt, majd legkevesebb 619.000 forint értékű dolgot is eltulajdonított az ingatlanból.

A büntetőügy sajátossága volt, hogy annak részletei tekintetében olyan bizonyítékok is rendelkezésre álltak, amelyek természettudományos megalapozottságúak - orvosszakértői vélemény és hemogenetikai szakvélemény -, ekként azok bizonyító erejéhez nem férhetett kétség. Ezen túlmenően a cselekmény elkövetését I.rendű vádlott az eljárás nyomozati szakában történt gyanúsított ki hallgatásai során több alkalommal - amint arra a másodfokú bíróság a fentiekben már utalt - beismerte. Beismerő vallomásait csak a 2015. évi augusztus hó 18. napján történő gyanúsított ki hallgatása alkalmával vonta vissza.

I.rendű vádlott beismerő vallomását vizsgálva - ide nem értve a fentebb már kifejtett eljárásjogi kifogásokat - az volt megállapítható, hogy előadása olyan részleteket tartalmazott, amelyekről csak a cselekmény elkövetőjének lehetett tudomása.

Szükséges kiemelni azt is, hogy I.rendű vádlott vallomásait teljesen gátlástalanul, vélt vagy valós eljárásjogi érdekeinek megfelelően változtatta, egymással teljesen ellentétes, egymást kizáró előadásokat tett, azok megváltoztatására elfogadható magyarázattal nem tudott szolgálni. A feltárt újabb és újabb cáfolhatatlan tényekkel való szembesítése következtében folyamatosan magyarázkodásra, előadása módosítására kényszerült, melynek folytán szavahihetősége megdőlt.

Ezért tehát a másodfokú bíróság megítélése szerint az általa az eljárás különböző szakaszaiban tett, egymást kizáró, mindenféle logikai rendet, illetve következetességet nélkülöző vallomásai, illetőleg ezeknek egyes elemei a tényállás megállapításának alapjául csak akkor szolgálhatnak, ha összhangba hozhatók az egyéb, mindenekelőtt a természettudományos bizonyítékokkal.

A bűncselekmény elkövetésének időpontjával kapcsolatban - szemben a védelem érvelésével - a másodfokú bíróság álláspontja szerint az 1996-ban történt események annyiban mindenképpen pontosan rekonstruálhatóak voltak, hogy az elkövetés 1996. április 5-én az esti órákban történt.

Az elkövetés időpontjára vonatkozóan rendelkezésre állt I.rendű vádlott vallomása, amikor elmondta, hogy azt 21 és 22 óra közötti időszakban követte el. Az I. r. vádlottnak az elkövetés időpontjára vonatkozóan tett vallomását alátámasztották tanú 4, sértett, id. **tanú7, tanú8, tanú9, dr. tanú10, tanú11, tanú12** és **tanú13** tanúk vallomásai, akik egybehangzóan állították, hogy 1996. április 5-én, nagypénteken látták utoljára a sértettet, vagy ekkor beszéltek vele utoljára.

Az elkövetés időpontjának meghatározásához további bizonyítékul szolgált a helyszíni szemle azon adata is, amely szerint a szobában található asztalon a televízió műsorait tartalmazó újság április 5-i napnál volt kinyitva.

Ebből következően megalapozott az a következtetés, hogy a sértett megölésére 1996. április 5-én 21 és 22 óra közötti időpontban került sor.

A sértett által lakott ingatlan szobájában a holttest melletti asztal ágy felőli végén található négy darab összegyűrt szennyezett WC-papír nyomán szerológus és genetikai szakértői vélemény készült, amely kétségtelenné tette, hogy I.rendű vádlott a **sértettel** szexuális kapcsolatot létesített, mely szexuális kapcsolat közvetlenül a sértett halála előtt történt.

A helyszíni szemle során bűnjelként lefoglalt WC-papír daraboknak nem csupán abból a szempontból volt jelentősége, hogy ezeken az I. r. vádlottól származó DNS-nyomokat kimutatták. Kiemelkedő jelentősége volt a bizonyítékok értékelése szempontjából annak is, hogy hol találták meg a bűnjeleket. Ebből arra is lehetett következtetni, hogy I.rendű vádlott volt együtt utoljára a sértettel a lakásban és az ágyban, közvetlenül a szexuális együttlét után ölte meg a **sértett**, ellenkező esetben az egyébként rendszerető sértett eltüntette volna ezeket a nyomokat.

A WC-papírok, mint bűnjelek az I. r. vádlott beismerő vallomását mind az elkövetési idő, mind az elkövetési mód tekintetében olyan mértékben alátámasztotta, hogy ezzel kapcsolatosan ésszerű kétely nem merülhet fel.

Az ölési cselekmény elkövetésével és annak a lefolyásával kapcsolatban a hely meghatározásán túlmenően objektív és természettudományos bizonyítékként állt rendelkezésre a boncjegyzőkönyv, illetőleg ennek nyomán a sérülések keletkezését és jellegét érintően adott igazságügyi orvosszakértői vélemény.

Kétségtelen, hogy az igazságügyi orvosszakértő a sérülések alapján nem tudott határozottan választ adni arra, hogy a sértettet milyen testhelyzetben érte a halálos lövés.

A helyszíni szemle adatai, a fényképfelvételek és I.rendű vádlott e körben tett vallomása alapján azonban megállapítható volt, hogy a sértettet az ágyában fekvé, a bal oldalán érte a lövés közvetlenül a szexuális együttlétet követően.

Hangsúlyozni szükséges az elkövetés helyszínén rögzített DNS-nyomokkal összefüggésben azt is, hogy - amint arra I.rendű vádlott védője is helytállóan utalt -, a sértett ágyában lévő paplanhuzat ondószennyeződésében **tanú14** DNS-mintáját mutatta ki a genetikai szakértői vélemény. Ez azonban pusztán annak bizonyítására alkalmas, hogy **tanú14**, hasonlóan több más fiatal fiúhoz, szexuális kapcsolatban állt a sértettel és vele ebben az ágyban, ebben az ágyneműben szexuális kapcsolatot létesített. Az elkövetés időpontjában azonban **tanú14**nak határozott alibije volt. Ezért és az egyéb körülmények alapján is, az ő elkövetői minősége vagy bármiféle érintettsége ebben az ügyben kizárható volt.

A hamis vád büntette kapcsán I.rendű vádlott beismerő vallomást tett, mely vallomását **tanú1** tanú vallomása és az okirati bizonyítékok is alátámasztották.

A fentiek, valamint az elsőfokú bíróság által helyesen értékelt bizonyítékok alapján tehát nem maradt kétsége a másodfokú bíróságnak abban a kérdésben, hogy I.rendű vádlott a terhére rótt bűncselekményeket elkövette.

Az I.rendű vádlott terhére rótt bűncselekmények minősítése is a büntető anyagi jogszabályban foglaltaknak megfelelően történt.

Helyesen állapította meg az elsőfokú bíróság, hogy I.rendű vádlott a végrehajtás helyét, idejét és módját a döntő vonatkozásaiban előre átgondolta és úgy ment a sértetthez, hogy lőfegyvert vitt magával.

Nem lehetett vitatható annak ténye sem, hogy a sértett házából eltűnt az autója. Önmagában a gépkocsi eltűnése már megalapozza a nyereségvágyból történő elkövetést. Ezen kívül eltűntek a házból a fegyverek, amik közül kizárólag az a sörétes lőfegyver került elő, amelyet 2012. október 29-én ... külterületén **tanú15** talált meg. I.rendű vádlottnak a bíróság által elfogadott vallomásából az is megállapítható volt, hogy a sértettől eltulajdonított gépkocsival magával vitt egy videokészüléket, egy televíziót és két autógumit is.

Mindezek a körülmények egyértelműen arra utalnak, hogy az ölési cselekményt az I. r. vádlott részben nyereségvágyból követte el.

A védekezésre képtelen állapot ismérve, hogy a passzív alany nem képes ellenállás kifejtésére. A bírói gyakorlat ilyennek tekinti az alvó helyzetben lévő személynek a megölését.

Az irányadó tényállás szerint I.rendű vádlott megvárta, amíg a sértett mélyen alszik, majd fejbe lőtte őt. Ilyen körülmények között a védekezésre képtelen személy sérelmére történő elkövetés alappal szintén nem vitatható.

I.rendű vádlott védője fellebbezésében - az eljárásjogi kifogásokon túlmenően - az elsőfokú bíróság bizonyítékokat értékelő tevékenységét, a bizonyítékok mikénti értékelését sérelmezte. A tényállás megalapozottsága és az indokolási kötelezettség teljesítése folytán azonban ez a jogorvoslat eljárásjogi tilalmazottsága okából sem vezethetett eredményre.

A másodfokú bíróság álláspontja szerint ugyanakkor az elsőfokú bíróság a bizonyítékok téves értékelésével következtetett II.rendű vádlott büntetőjogi felelősségére.

A Be.4.§ (2) bekezdése értelmében a kétséget kizáróan nem bizonyított tény nem lehet a terhelt terhére értékelni.

Az e körben kialakult következetes ítélkezési gyakorlat szerint a terhelő ténymegállapítások olyan számú és súlyú bizonyíték meglétét kívánják meg, amelyekkel szemben - azok megalapozottsága, megbízhatósága, bizonyító ereje, valóságtartalma mellett - ésszerű kétely nem fogalmazható meg (ún. bírói bizonyosság).

A másodfokú bíróság megítélése szerint nagyon komoly kétségek fogalmazhatók meg az elsőfokú bíróság által II.rendű vádlottal szemben megállapított tények tekintetében.

Amint arra a másodfokú bíróság a fentiekben már utalt I.rendű vádlott a 2015. évi július hó 17. napján történő folytatólagos gyanúsított kihallgatása során tett részletes terhelő vallomást II.rendű vádlottra, vallomását a II.rendű vádlottal, mint tanúval történő szembesítése során fenntartotta. A saját magára és II.rendű vádlottra nézve tett terhelő vallomásait a 2015. évi augusztus hó 18. napján történő folytatólagos kihallgatása során visszavonta, és tagadta a terhére rótt bűncselekmény elkövetését.

I.rendű vádlott II.rendű vádlottra nézve tett terhelő vallomásának vizsgálata során az elsőfokú bíróság elmulasztotta értékelni, hogy I.rendű vádlott a nyomozás során a hamis vádra történő figyelmeztetést követően **tanú1**re is terhelő vallomást tett, mely vallomásának visszavonását követően az elsőfokú bíróság büntetőjogi felelősségét hamis vád bűntettében megállapította. Ennek ténye pedig a másokra nézve tett terhelő vallomásainak figyelembe vételét egyértelműen meghatározza olyan irányba is, amely szükségessé teszi azok kellő kritikával, fokozott körültekintéssel történő értékelését.

Az elsőfokú bíróság I.rendű vádlottnak II.rendű vádlottra nézve terhelő vallomásának alátámasztására elfogadta az I. r. vádlott zárkatársainak, így az I. számú tanúnak és **tanú16**nak a tanúvallomását.

Hangsúlyozni szükséges, hogy ezek a tanúk csak közvetett ismeretekkel rendelkeztek, ennek ellenére - egyetértve I.rendű vádlott védőjének e körben előterjesztett kifogásaival - az I. számú tanú vallomása mégis teljes mértékben egyezőséget mutatott I.rendű vádlottnak a saját magára és II.rendű vádlottra nézve tett - egy meghatározható - terhelő vallomásával.

Az I. számú tanú - aki mindössze két hetet volt egy zárkában I.rendű vádlottal - nyomozás során történő kihallgatásának körülményei, az amilyen pontossággal beszélt a történetekről olyan körülmények tehát, amelyek komoly kétségeket támasztottak és óvatosságra intettek vallomásainak értékelését, bizonyító erejét érintően.

Állandóan követett bírói gyakorlatnak lehet tekinteni a BH.2000.192. szám alatt közzétett eseti döntést, mely szerint a zárkatársnak a vádlottat terhelő vallomását

fokozott körültekintéssel kell értékelni, általában érdekelt lehet ugyanis abban, hogy olyan vallomást tegyen, amely - a megítélése szerint - előnyös a nyomozónak, ettől pedig a maga számára előnyöket remélhet; a zárkatárs vallomását ezért általában akkor indokolt hitelt érdemlő bizonyítékként elfogadni, ha azt más adat is alátámasztja, vagy olyan tényeket tartalmaz, amelyekről csak a vádlottól szerezhetett tudomást.

Mindezekre figyelemmel a másodfokú bíróság a fel nem tárható érdekviszonyok mentén, ismeretlen motiváció alapján terhelő adatokat szolgáltató zárkatársak vallomását, mint az I. r. vádlottnak a II. r. vádlottra tett terhelő vallomását megerősítő bizonyítékot a tényállás megállapítása során figyelmen kívül hagyta.

Az elsőfokú bíróság II.rendű vádlott tagadásával szemben tanú 10 tanúként tett vallomását elfogadva megállapította, hogy 1996 áprilisában II.rendű vádlott a birtokában volt ...i szolgálati lakás udvarán található fészerben hosszabb ideig egy zöld színű Lada Niva típusú gépkocsit tárolt.

Tanú 10 nyomozás során történő kihallgatásáról két különböző rendőrhatalóság is rendőri jelentést készített, amely a kiemelkedő tárgyi súlyú bűncselekmény miatt folytatott nyomozás során sajátos körülménynek tekintendő.

Jellemzője volt e két rendőri jelentésnek, hogy az azt készítő rendőrök a hatóság tagjaiként eljárva a bűncselekménnyel összefüggő információkról tájékozódtak olyan személyektől, akik az ügyben érdemi információval rendelkeztek. A nyomozó hatóság tagjai azonban a rendőri jelentésben megjelölt személyeket anélkül hallgatták ki, hogy őket bármire is kioktatták, vagy figyelmeztették volna. Az előírt figyelmeztetések elmaradása azt eredményezi, hogy a tanúk ily módon rögzített előadása bizonyítékként nem vehető figyelembe.

Ennek megfelelően a másodfokú bíróság álláspontja szerint tanú 10 tanúnak kizárólag az a nyomozás során tett vallomása értékelhető bizonyítékként, amelyben annyi szerepelt, hogy ő 1997 ősze előtt látott egy zöld színű Lada Niva gépkocsit annak a ...i lakásnak a fészerében, amely II.rendű vádlotthoz volt kapcsolható, aki ugyan nem lakott a lakásban, de a határőrséggel kapcsolatos jogviszonya miatt a lakást használta, azt felújította.

Tanú 10 tanú azonban a bíróság előtt a vallomását megváltoztatta, melynek elfogadható indokát nem adta. Kétségesse tette továbbá tanú 10 tanúnak a nyomozás során tett vallomását **tanú17** tanú vallomása is, aki - bár közvetett tanúként, édesapja elmondásából - rendelkezett azzal az információval, hogy 1996 áprilisában, néhány nappal a **sértett** sérelmére elkövetett bűncselekmény elkövetése után, ... községben az ő édesapja látta azt a zöld Lada Nivát, amelyet a sértettől elvittek.

Tanú17 vallomásaival összefüggésben lényeges az is, hogy a tanú édesapja rögzítette a gépkocsinak a forgalmi rendszámát, melyet követően a rendőr zászlósként szolgálatot teljesítő tanú a rendszám ellenőrzése után szerzett tudomást arról, hogy a gépkocsit a ... községben elkövetett emberölés miatt indult ügyben körözi a hatóság.

A másodfokú bíróság álláspontja szerint a **tanú17** tanútól származó információ annak ellenére, hogy közvetett, lényegesen pontosabb és objektívebb adatok alapján tett tanúvallomás, mint tanú 10 megváltoztatott, időben is bizonytalan előadása. Ez a két vallomás olyan mértékben nem egyezik, hogy ezek alapján azt a tényt megállapítani, hogy 1996. április 5-ét követően az I. r. és II. r. vádlottak együttesen vitték a zöld színű Lada Niva gépkocsit a II.rendű vádlott által használt ...i ingatlanhoz, nem lehet.

Ezért a másodfokú bíróság nem találta szükségesnek ismertetni azokat a fényképeket, illetve azt a műszaki leírást, amelyet a II. r. vádlott védője a nyilvános ülésen csatolt az iratokhoz, miszerint a Lada Niva gyártmányú gépkocsi be sem fért a tárolási helyeként megjelölt fészerbe.

Mindezen körülményekre figyelemmel az elsőfokú bíróság által II.rendű vádlottra nézve terhelő tanúvallomásként értékelt vallomás sem tekinthető olyan határozott és kétséget kizáró bizonyítéknak, amely a II. r. vádlott büntetőjogi felelősségét kétséget kizáró módon bizonyítaná, illetve megerősítené I.rendű vádlottnak II.rendű vádlottra nézve tett terhelő vallomását.

Az elsőfokú bíróság II.rendű vádlott büntetőjogi felelősségének alátámasztására bizonyítékként értékelte **tanú15** tanúként tett vallomását is, figyelembe véve azt a nem vitatott tényt, hogy **tanú15** 2012. évi október hó 29. napján ... külterületén egy, a család kezelésében lévő erdőterületen megtalálta a sértettől eltulajdonított 12 kaliberes, dupla csövű, sörétes lőfegyvert.

Az e körben rendelkezésre álló egyező tartalmú bizonyítékok alapján egyértelműen megállapítható volt, hogy az a terület, ahol a sértettől eltulajdonított lőfegyver feltalálásra került, részben - több más tulajdonos mellett - a család kezelésében állt. Ezen túlmenően azonban olyan egyéb bizonyíték - így különösen nyom -, amelynek alapján a megtalált fegyver II.rendű vádlotthoz lett volna köthető, nem merült fel.

Ugyanakkor a másodfokú bíróság nem látta elfogadhatónak a védelemnek azt az érvelését, hogy a megtalált fegyver nem azonos a **sértett** tulajdonában álló és I.rendű vádlott által a helyszínről elhozott fegyverrel. Kétségtelen, hogy ezzel összefüggésben az ügyben eljáró szakértők között némi ellentmondás volt, azonban a másodfokú bíróság álláspontja szerint a **kft1.** tájékoztatása és a lőfegyver két fődarabján beazonosított egyező és teljes gyártási szám alapján kétséget kizáró módon

megállapítható volt, hogy a **tanú15** által megtalált lőfegyver azonos azzal, amelyet a sértettől tulajdonított el az I. r. vádlott.

II.rendű vádlottra terhelő bizonyítékként értékelte az elsőfokú bíróság tanú 6 tanú vallomását is. E tanú vallomásának bizonyítékként történő értékelésével összefüggésben a másodfokú bíróság a fentiekben már kifejtette az álláspontját. E helyütt kizárólag arra szükséges utalni, hogy tanú 6 vallomása sem szolgáltatott olyan adatot, amely alkalmas lett volna II.rendű vádlott büntetőjogi felelősségének kétséget kizáró módon történő alátámasztására.

Tanú 6 nyomozás során tett, majd a tárgyaláson már részben módosított vallomásaiban részletesen beszámolt arról, hogy II.rendű vádlott milyen magatartást tanúsított I.rendű vádlott őrizetbe vételét követően. Vallomásának lényege szerint rendszeresen érdeklődött az ügy állásáról és arról, hogy I.rendű vádlott mikor, milyen vallomást tett.

Az elsőfokú bíróság a tanú ezen vallomásából arra következtetett, hogy II.rendű vádlott I.rendű vádlottal együtt az elkövetője volt a **sértett** sérelmére elkövetett bűncselekménynek.

I.rendű és II.rendű vádlottak az 1990-es évek elejétől ismerősi kapcsolatban állnak egymással. A Nagyatádi Városi Bíróság az 1999. november 26-án jogerőre emelkedett ítéletével a vádlottakat társtettesként elkövetett bűncselekmények - köztük fegyvercsempészet büntette és lőfegyverrel és lőszerrel visszaélés büntette - miatt ítélte el.

A nyomozó hatóság a vádlottak közötti ismerősi kapcsolat fennállásáról tudomással bírt, amely miatt II.rendű vádlott is a nyomozó hatóság látókörébe került mint olyan személy, akinek köze lehetett a ...ban elkövetett emberöléshez. I.rendű vádlott terhelő vallomásának megtételét követően először tanúként, majd gyanúsítottként került kihallgatásra. Ilyen körülmények között - különösen annak figyelembe vétele mellett, hogy I.rendű vádlott többször megváltoztatta a vallomását - teljesen életszerű volt II.rendű vádlott azon viselkedése, hogy az I.rendű vádlottal érzelmi kapcsolatban álló tanú 6-tól az ügy állásáról nyomatékosan érdeklődött.

A másodfokú bíróság megítélése szerint azonban tanú 6 tanú vallomása II.rendű vádlott büntetőjogi felelősségének megállapítására alappal nem szolgálhat, hiszen a tanú olyan tartalmú nyilatkozatot nem tett az ügyben, ami az I. r. vádlottnak azt a vallomását támasztaná alá, hogy a II. r. vádlottnak is köze volt a bűncselekmény elkövetéséhez.

II.rendű vádlottnak a bűncselekmény megvalósításában való részvételét objektív bizonyítékok nem igazolták, míg a személyi bizonyítékok olyan mértékben voltak ellentmondásosak és megbízhatatlanok, hogy lehetetlenné tették az aggálytalan állásfoglalást.

A fenti bizonyítékok külön-külön, de együttesen sem bizonyítják - még közvetett módon sem -, hogy a II. r. vádlott a vádban írt módon részt vett a bűncselekmény elkövetésében. A bizonyítékok ilyen értékelése mellett a kifejtett érvek miatt a másodfokú bíróság arra a meggyőződésre jutott, hogy II.rendű vádlott cselekvősege az ügyben nem nyert kétséget kizáróan bizonyítást.

Ezért a másodfokú bíróság II.rendű vádlottat az ellene emelt az 1978. évi IV. törvény 166.§ (1) bekezdésében meghatározott és a (2) bekezdés a) és b) pontja szerint minősülő bűnsegédként elkövetett emberölés büntettének vádja alól - a Be.6.§ (3) bekezdés b) pontja alapján bizonyítottság hiányában - felmentette.

A büntetés kiszabásánál irányadó körülményeket az elsőfokú bíróság túlnyomórészt helyesen tárta fel, és azokat tényleges súlyuknak és jelentőségüknek megfelelően értékelte.

A fellebbviteli főügyészség e körben tett indítványával egyezően I.rendű vádlott javára további enyhítő körülményként kellett értékelni fiatal felnőtt voltát, hiszen az élet elleni bűncselekmény elkövetésekor alig múlt 18 éves.

A másodfokú bíróság álláspontja szerint a három körülménynél fogva is súlyosabban minősülő élet elleni bűncselekményt elkövető I.rendű vádlottal szemben kiszabott 15 év szabadságvesztés - mind generál-, mind pedig speciálpreventív szempontból - szükséges a Btk.79.§-ában megfogalmazott büntetési célok eléréséhez.

Büntetésének enyhítésére tehát még a kivételesen hosszú időmúlásra figyelemmel sincs törvényes lehetőség.

I.rendű vádlott a hamis vád büntette kapcsán a vád hamisságát az alapügy befejezése előtt feltárta ugyan, azonban a Btk.270.§ (2) bekezdésében foglaltak alkalmazására a másodfokú bíróság sem látott lehetőséget, hiszen erre a vádlott részéről nyilván azért került sor, mert **tanú1** jelentkezett a rendőrségen.

Tekintettel arra, hogy II.rendű vádlottat a másodfokú bíróság az ellene emelt emberölés büntettének vádja alól felmentette, a kártérítés, az eljárási illeték és a

bűnügyi költség vonatkozásában mellőzte az egyetemleges megfizetésre kötelezést és azok megfizetésére kizárólag I.rendű vádlottat kötelezte.

A fentiek alapján tehát a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét a Be.372.§ (1) bekezdése alapján megváltoztatta, míg az egyéb törvényes rendelkezéseit a Be.371. § (1) bekezdése alapján helybenhagyta.

I.rendű vádlott vonatkozásában a Btk.92.§ (1) és (2) bekezdése alapján a kiszabott szabadságvesztésbe a 2016. évi június hó 17. napjától előzetes fogvatartásban töltött időt továbbmenően beszámította.

Pécs, 2017. április 26.

Dr. Tóth Sándor s.k. a tanács elnöke, Dr. Bencze Beáta s.k. előadó bíró, Dr. Hudvágner András s.k. bíró

A Zalaegerszegi Törvényszék 3.B.36/2015/88. számú ítéletének I.rendű vádlottra vonatkozó része a Pécsi Ítéltábla Bf.III.57/2016/12. számú ítélete folytán - az abban írt változtatással - a 2017. évi április hó 26. napján jogerőre emelkedett és végrehajthatóvá vált.

. Tóth Sándor s.k.
a tanács elnöke

A Zalaegerszegi Törvényszék 3.B.36/2015/88. számú ítéletének II.r. vádlottra vonatkozó része a Pécsi Ítéltábla Bf.III.57/2016/12. számú ítélete folytán - az abban írt változtatással - a 2017. május hó 29. napján jogerőre emelkedett.

Dr.Tóth Sándor s.k.
a tanács elnöke